

Мехринисо ПАРДАЕВА

Халқ таълими вазирлиги ҳузуридаги Республика таълим
маркази директори ўринбосари педагогика фанлари
бўйича фалсафа доктори (PhD)

МАСОФАВИЙ ТАЪЛИМ НАТИЖАЛАРИНИ БАҲОЛАШДА ИНТЕРНЕТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ АҲАМИЯТИ

Мазкур мақолада рақамли иқтисодиёт муҳотида масофавий таълимни ташкил этиш ва таълим натижаларини баҳолаш тизимини ривожлантириш зарурати ҳамда педагог кадрлар учун ўқувчилар натижаларини баҳолашда интернет технологиялардан фойдаланиш бўйича амалий тавсиялар ёритилган.

Таянч сўзлар: умумий ўрта таълим, рақамли иқтисодиёт, баҳолаш, АКТ саводхонлик, интернет технологиялар, Google шакл, тест, анкета.

В данной статье освещено необходимость организации дистанционного обучения и совершенствование системы оценки результатов обучения в условиях цифровой экономики, а также практические рекомендации для учителей по использованию интернет-технологий при оценке результатов учащихся.

Ключевые слова: общее среднее образование, цифровая экономика, оценка, ИКТ грамотность, интернет технологии, Google формы, тест, анкета.

Бугунги кунда, ўқув-тарбия жараёнларини ташкил этишнинг анъанавий ва ноанъанавий шакллари кўллаш, ўқитишга замонавий ёндашувлар асосида шиддат билан ўзгариб бораётган жамият талабларига мос равишда таълим сифатини ошириш талаб этилмоқда.

Масофавий таълим олишнинг инновацион формати 21 асрнинг энг салмоқли ютуқларидан бири бўлиб, у анъанавий таълим форматига ҳам самарали интеграциялаша олди.

Кароновирус туфайли крантин даврида таълим тизимида ўқитишнинг масофавий шаклидан фаол фойдаланиш зарурати туғилди. Кўпгина одамлар ушбу машғулотларга ностандарт, янги нарсасифатида қарашиб, турли муносабатлар билдирдса-да, ўқув-тарбия жараёнини масофавий форматда ташкил этиш орқали ўқувчиларнинг узлуксиз ва сифатли таълим олиш ҳуқуқлари таъминланди.

Барча ёшдаги таълим олувчилар учун мустақил ва жамоавий таълим олиш имкониятлари очиб берилди, жумладан, теледарсларнинг миллий каналлар орқали намойиш этиб борилиши, ўқитувчиларнинг интернет имкониятларидан фойдаланиб ўқувчиларга кўмаклашиши ўзига хос замонавий ечим сифатида ўзини оқлади.

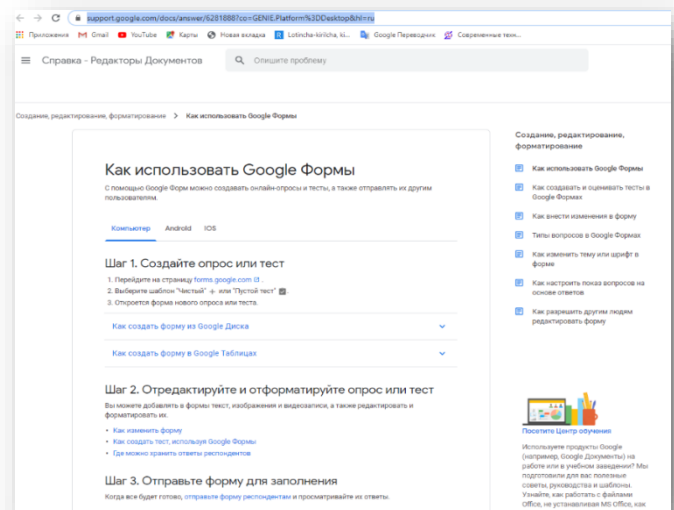
Бу эса ўз навбатида таълим натижаларини баҳолаш йўналишида ҳам янгича ёндашувлар асосида баҳолашнинг замонавий воситалари, шакллари амалиётга жадал жорий этиш заруратини келтириб чиқарди.

Бундай ўзгаришлар таълим берувчиларнинг ўз фаолиятида интернет технологияларидан самарали фойдаланиш бўйича касбий компетентлигини ривожлантиришни талаб этмоқда.

Мазкур тавсияда ўқитувчининг ўз фаолияти самарадорлигини ўқувчилари натижаларини баҳолашда фойдаланиши мумкин бўлган технология имкониятлари очиб берилди.

Масофавий таълим натижаларини баҳолашнинг энг самарали шакли сифатида Google шакллардан фойдаланиш мумкин. Google шакллар ёрдамида тест ёки сўровномалар тайёрлаш мураккаб эмас ва ўқитувчи уни мустақил бажариши мумкин. Google шакллар тайёрлашни қадамбақадам бажариш натижасида турли даражадаги тест ва сўровномалар тузиш мумкин.

Бунинг учун Google chrome браузерини ишга тушириб (ҳозирги кунда ҳар бир фойдаланувчи бунни яхши билади), манзиллар сатрига

1-расм: Google шакллар ёрдамида онлайн-сўров ва тестлар тайёрлаш бўйича йўриқнома

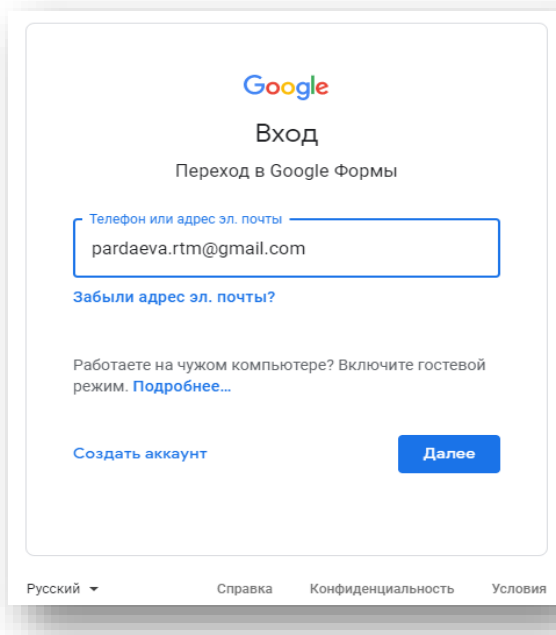
<https://support.google.com/docs/answer/6281888?co=GENIE.Platform%3DDesktop&hl=ru> хаволани киритиш ва ҳосил бўлган мулоқот ойнаси(1-расмга қаранг)да **Google шакллар** ёрдамида онлайн-сўров ва тестлар тайёрлаш ва уларни бошқа фойдаланувчиларга юбориш бўйича 3 қадамдан иборат йўриқномадан фойдаланиш мумкин.

Google шакллар тайёрлаш жараёнида кўп бериладиган саволларга жавоблар рус тилида берилган бўлиб, агар фойдаланувчи рус тилига тушунмаса, у ҳолда **Google таржимон** (<https://translate.google.com/>) имкониятларидан фойдаланиш мумкин.

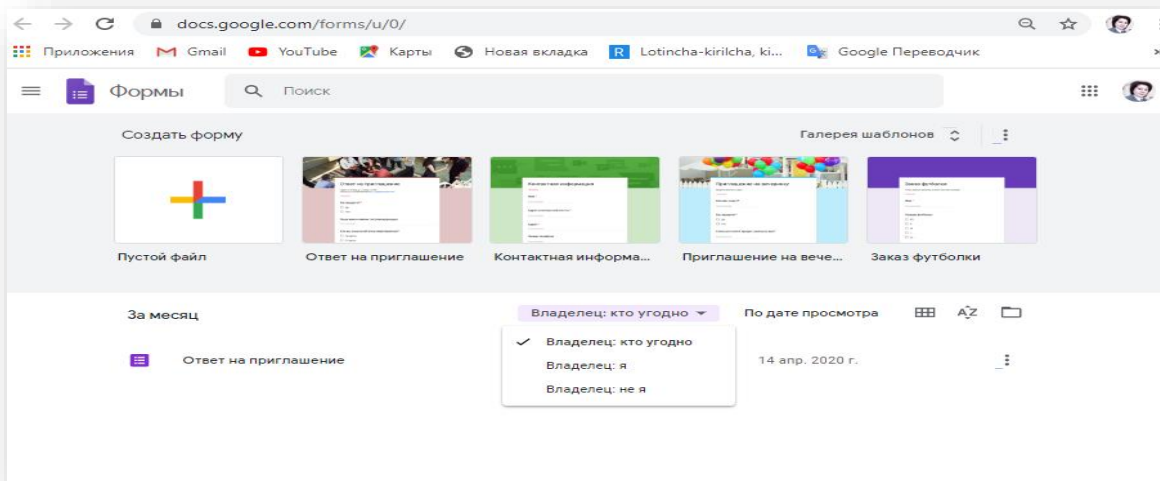
Тест тузишни бошлаш учун 1-расмдаги forms.google.com ссылка орқали навбатдаги мулоқот ойнаси(2-расм)да электрон почта манзилини киритиб **Далее** тугмаси босилса, яна навбатдаги шакл пайдо бўлади ва унга пароль киритилиб яна **Далее** тугмаси босилади.

Навбатдаги ойнада **Google шакллар** намуналари тақдим этилади ва фойдаланувчи ўз мақсадларидан келиб чиққан ҳолда улардан бирини танлаши мумкин (3-расмга қаранг).

Шунингдек, мазкур ойнада **Google шакллар** галереяси берилган бўлиб, унинг ёрдамида

2-расм: Google шакллар тайёрлаш

3-расм: Google шакллар намуналари

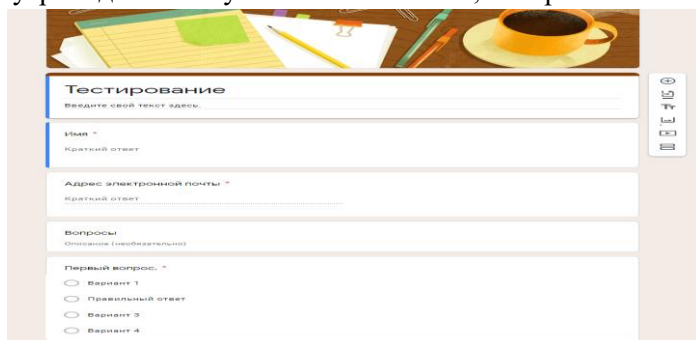
фойдаланувчи ўз имкониятларини кенгайтириши мумкин. Айни пайтда биз таълим/образование категориясидан Тест шаблонини танлаймиз ва унда тест тузишни бажарамиз.

Тест/тестирование шаблонининг ҳар бир қатори тўлдириб чиқилади (4-расмга қаранг).

Тест тузишнинг қўшимча имкониятлари тўғрисидаги маълумотни “6 способов, которыми тесты в Google Forms становятся умнее”

https://blog.google/topics/education/6-ways-quizzes-google-forms-are-getting-smarter?utm_source=forms-prod манзилдан олиш мумкин.

Шунингдек, турли мақсадли аудиториялар учун анкета сўровлари тайёрлаш шаклларида намуналар ҳам берилган (5-расмга қаранг).

4-расм: Тест тайёрлаш шаклидан намуна

4, 2020 PEDAGOGİK MAHORAT*ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ МАСТЕРСТВО*PEDAGOGICAL SKILL

Тест/анкета ёки бошқа Google шакллар тайёр бўлганидан сўнг мулоқот ойнасининг юқори ўнг қисмидаги “Отправить” босилади ва натижада пайдо бўлган шаклдаги қаторлар тўлдирилади.

5-расм: Анкета сўрови тайёрлаш шаклидан намуна

6-расм: Жўнатиш шакли

Тест/анкета сўровининг ссилкаси (6-расм ўнг томон)ни ўқувчилар/респондентларга уларнинг электрон почталари орқали ёки телеграм чат орқали жўнатиш мумкин ва улар шу ссилка орқали бевосита тест топширишлари ёки анкета саволларга жавоб беришлари мумкин.

Тест/анкета сўровининг натижаларини кўриш учун шахсий аккаунт орқали <https://forms.google.com/> кирилади ва қуйидаги каби ойнада барча маълумотларни олиш мумкин. Натижаларни респондентларнинг электрон почтасига ёки телеграмига жўнатилиши мумкин.

Сегодня	Владелец: кто угодно	По дате просмотра	
Шаблон анкеты	я	14:22	
Тестирование	я	14:10	
Тестирование	я	14:02	
Тестирование	я	14:01	
Оценка курса	я	13:49	
За месяц			
Ответ на приглашение	я	14 апр. 2020 г.	

7-расм: Натижаларни кўриш

Хулоса ўрнида шуни таъкидлаш мумкинки, ўқувчилар фаолияти натижаларини илғор хорижий тажрибаларни инобатга олган ҳолда интернет технологиялардан самарали фойдаланиб баҳолаш Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими тизимини 2030 йилгача ривожлантириш Концепциясида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш, жумладан, Ўзбекистон Республикасининг 2030 йилга келиб PISA (The Programme for International Student Assessment) Халқаро миқёсида ўқувчиларни баҳолаш дастури рейтинг бўйича жаҳоннинг биринчи 30 та илғор мамлакати қаторига киришига эришишини таъминлаш мумкин.

Халқ таълими тизимида таълим сифатини баҳолаш соҳасидаги халқаро тадқиқотларни ташкил этиш мақсадида ўқувчиларнинг ўқиш, математика ва табиий йўналишдаги фанлардан саводхонлик даражасини баҳолашга йўналтирилган ҳолда умумтаълим мактабларида таълим сифатини баҳолашнинг миллий тизимини яратиш лозим. Бу эса, умумий ўрта таълимнинг Миллий ўқув дастурини жорий этиш, таълим сифатини баҳолашнинг миллий тизимини такомиллаштириш йўналишларини аниқлаштириш, истикболли модели ва таълим сифатини белгиловчи индикаторлар, баҳолаш мезонлари ва воситаларини ишлаб чиқишни тақозо этади.

Адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 29.04.2019 даги “Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида”ги ПФ-5712-сон Фармони.
2. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 08.12.2018 даги Халқ таълими тизимида таълим сифатини баҳолаш соҳасидаги халқаро тадқиқотларни ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 997-сон қарори.
3. Интернет материаллари:
<https://support.google.com/docs/answer/6281888?co=GENIE.Platform%3DDesktop&hl=ru>
4. Пардаева М. “Таълим сифатини оширишнинг замонавий ечимлари: масофавий таълим” ўқув-методик қўлланма. Тошкент, 2020.